

Nr 33.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag till vissa ändringar i bankoreglementet.

I skrivelser till bankoutskottet den 4 resp. 25 mars 1954 har *fullmäktige i riksbanken* framlagt förslag till ändrad lydelse i vissa delar av gällande bankoreglemente.

Till stöd för ändringsförslagen har fullmäktige anfört följande.

Såsom fullmäktige i skrivelse den 11 februari 1954 anmält, komma avdelningskontoren i Norrköping och Sundsvall att indragas med utgången av juni 1954. 3 § bankoreglementet, vilken paragraf bestämmer om de platser där riksbanken skall hava avdelningskontor, bör undergå härav föranledd ändring med tillämpning från och med den 1 juli 1954.

I § 16 mom. 7 bankoreglementet hava införts bestämmelser om förutsättningarna och grunderna för resekostnadsersättning och traktamente till fullmäktig (suppleant för fullmäktig). Bestämmelserna avse dels resor, som fullmäktig företager från hemorten till Stockholm för att deltaga i sammanträde med fullmäktige eller direktionen, och dels andra tjänsteresor inom och utom riket. Ifrågavarande bestämmelser hava i den praktiska tillämpningen lett till resultat, som torde få anses mindre tillfredsställande. Sålunda äger fullmäktig, som är bosatt utom Stockholm, uppbära traktamente under vistelse i Stockholm för fullgörande av fullmäktiguppdraget endast under tid då riksdagen ej håller session. Denna bestämmelse kan visserligen anses lämplig när det gäller fullmäktige, vilka äro ledamöter av riksdagen. För annan fullmäktig måste bestämmelsen te sig obillig och inkonsekvent, eftersom för honom kostnaderna i anledning av fullmäktiguppdraget äro lika stora under riksdagstid som eljest.

Vidare må fullmäktig mellan riksdagssessionerna — och detta gäller oavsett om han är ledamot i riksdagen eller ej — uppbära traktamente endast för tid, då han för fullgörande av fullmäktiguppdraget behöver vistas i Stockholm. Däremot utgår ej traktamente för tid som åtgår för resan till eller från sammanträdet. Förutom att man kan ifrågasätta skäligheten i denna begränsning leder den till svårigheter i tillämpningen. Bestämmelserna böra ändras så att traktamente utgår för den tid som erfordras för resan och uppehållet i Stockholm i anledning av sammanträdet.

Det har rätt tvekan, huruvida bestämmelserna i allmänna resereglementet skola i tillämpliga delar gälla beträffande resekostnadsersättning och traktamente till fullmäktig. Eftersom något uttryckligt stadgande härom icke finnes har man förutsatt att så ej är fallet. I praxis har helt dagtraktamente sålunda utgått även om enligt resereglementet inget eller endast halvt traktamente skulle ha tillkommit vederbörande. Om, på sätt ovan föreslagits, traktamente kommer att utgå jämväl för tid som åtgår för resa till och från Stockholm för deltagande i sammanträden m. m., torde därmed böra följa att resereglementets regler böra tillämpas. Dock torde fullmäktig liksom hittills böra äga rätt att, om han så anser lämpligt, använda sig av flyg eller

egen bil, även om detta icke skulle följa av bestämmelserna i resereglementet. Stadgande härom torde böra inflyta i § 16 mom. 7 bankoreglementet. Sista meningen i momentets första stycke kan därvid utgå.

Kungl. Maj:t har numera utfärdat utlandsresereglemente (SFS 1953:666). Det synes lämpligt att detta reglemente, som jämlikt beslut av fullmäktige skall gälla för tjänstemännen i riksbanken, göres tillämpligt även beträffande fullmäktig. I sak innebär detta icke något avsteg från vad som nu tillämpas. Genom en dylik bestämmelse skulle § 8 utlandsresereglementet, som innehåller föreskrifter om att statsverket ikläder sig vissa riskgarantier för olycksfall, vilket drabbar förrättningsman till följd av utrikes tjänsteresa med flygplan, automatiskt bliva tillämplig även å fullmäktige. Före ikraftträdandet den 1 januari 1954 av utlandsresereglementet har för fullmäktig vid dylik resa — liksom för tjänstemän i banken — efter beslut i varje särskilt fall tecknats flygförsäkring hos enskilt försäkringsbolag.

I 17 § mom. 2 bankoreglementet stadgas, att annan ledamot av industristyrelsen än ordföranden, som icke är tjänsteman i riksbanken, må av fullmäktige tillerkännas arvode med högst 2 500 kronor per år jämte resekostnadsersättning enligt reseklass I i allmänna resereglementet. Det synes lämpligt att bestämmelsen erhåller den ändrade formuleringen, att till sådan ledamot utgår resekostnadsersättning och traktamente enligt samma grunder som gälla för bankdirektör.

Enligt § 8 mom. 1 b) bankoreglementet skola frågor om avbetalningslån till tjänsteman i riksbanken prövas av huvudkontoret. I § 17 mom. 1 sista stycket föreskrives att avbetalningslån till eller med borgen av tjänsteman i banken eller av styrelseledamot vid avdelningskontor må beviljas endast av fullmäktige. Sistnämnda bestämmelse leder sitt ursprung från beslut av 1937 års riksdag, då möjlighet infördes för tjänsteman i riksbanken samt styrelseledamot vid avdelningskontor att erhålla lån ur avbetalningslånefonden (se BoU:s utl. 1937:48). Sådan möjlighet hade tidigare icke förelegat och det ansågs därför lämpligt att beslutanderätten förbehölls fullmäktige.

Den prövning som fullmäktige kunnat verkställa beträffande ärenden av hithörande slag har av naturliga skäl blivit mycket summarisk och fullmäktige ha undantagslöst följt direktionens (tidigare lånelegationens) förslag. Med hänsyn härtill och till den tidsutdräkt, som kan följa av nödvändigheten att avvakta fullmäktiges beslut, synes det lämpligt att beslutanderätten överlämnas till direktionen, som har att vid huvudkontoret handlägga låneärenden. Vid bifall härtill bör sista stycket i § 17 mom. 1 utgå ur bankoreglementet.

Enligt § 37 bankoreglementet äga fullmäktige att uppdraga åt direktionen, industristyrelsen, styrelse vid avdelningskontor samt direktören vid sedeltryckeriet eller pappersbruket att besluta om tjänstledighet för dem underordnad personal ävensom att förordna om uppehållande av ledigbliven tjänst. Denna befogenhet synes böra utsträckas att avse bemyndigande för fullmäktige att delegera beslutanderätten i dylika ärenden jämväl å bankdirektör eller avdelningschef vid huvudkontoret.

I § 18 mom. 1 första stycket bankoreglementet stadgas, att fullmäktige i riksbanken för behandling av allmänna ärenden skola sammanträda en gång i varje vecka eller oftare, om ärendenas beskaffenhet och oavbrutna gång sådant fordra. Därvid skola minst fem fullmäktige vara tillstädes. Ärenden som böra skyndsamt handläggas, kunna dock avgöras av allenast fyra fullmäktige, därest tre av dem äro om beslutet ense.

Erfarenheten har givit vid handen att det under vissa tider på året icke föreligger behov av så täta sammanträden som en gång i veckan. Detta är förhållandet särskilt under sommarmånaderna samt i veckor som delvis upptas av helgdagar. Men även eljest förekommer det att endast relativt oväsentliga ärenden, som väl tåla uppskov, förekomma på föredragningslistan vid veckosammanträdet.

Det synes därför önskvärt att ifrågavarande bestämmelse uppmjukas. Enligt fullmäktiges uppfattning bör detta ske genom att föreskrift meddelas om att fullmäktige skola sammanträda en gång varannan vecka eller oftare, om ärendenas beskaffenhet och oavbrutna gång sådant fordra.

Därest en dylik bestämmelse meddelas bliva fullmäktige i tillfälle att bestämma sina sammanträden efter behov. Man får räkna med att under de tider, då riksdagen håller session, sammanträden i allmänhet tillsvidare även i fortsättningen komma att hållas en gång i veckan, medan under övriga perioder det kan ifrågakomma att tillämpa glesare sammanträden.

Fullmäktiges författningsförslag framgå av *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet. Fullmäktige i riksbanken har i förevarande framställning hemställt att ändringar måtte vidtagas i § 3, § 16 mom. 7, § 17, § 18 mom. 1 och § 37 bankoreglementet. Ändringen av § 3, som innefattar bestämmelse om var riksbanken skall ha avdelningskontor, föranledes av att avdelningskontoren i Norrköping och Sundsvall kommer att indragas med utgången av juni 1954. § 17 mom. 1 föreslås ändrad i syfte att möjliggöra för riksbankens direktion att i stället för fullmäktige fatta beslut beträffande avbetalningslån till eller med borgen av tjänsteman i banken eller av styrelseledamot vid avdelningskontor. En omformulering har föreslagits av § 17 mom. 2 vad gäller bestämmelserna rörande rese- och traktamentsersättning. Den i § 18 mom. 1 stadgade skyldigheten för fullmäktige att sammanträda en gång varje vecka föreslås ersatt med en föreskrift, att fullmäktige skall sammanträda en gång varannan vecka eller oftare, om ärendenas beskaffenhet och oavbrutna gång så fordrar. Vidare föreslås den i § 37 stadgade befogenheten att besluta om tjänstledighet bliva utsträckt att avse bemyndigande för fullmäktige att delegera beslutanderätten i dylika ärenden jämväl å bankdirektör eller avdelningschef vid huvudkontoret. Utskottet har icke haft erinran mot ändringsförslagen beträffande § 3, § 17, § 18 mom. 1 och § 37 bankoreglementet.

Ändringsförslaget i fråga om § 16 mom. 7 innebär bl. a. att allmänna resereglementets regler framdeles i tillämpliga delar skall gälla vid av fullmäktig företagen tjänsteresa. Dock förutsättes i förslaget, att fullmäktig liksom hittills skall äga rätt, att, om han så anser lämpligt, använda sig av flyg eller egen bil, även om detta icke skulle följa av bestämmelserna i resereglementet. Utskottet har icke funnit skäl föreligga för att i sistnämnda hänseende göra avvikelse från inom statsförvaltningen i övrigt tillämpade principer och får sålunda avstyrka att ett tilläggsstadgande införes om att fullmäktig obetingat skall äga rätt att använda sig av flyg eller egen bil. I analogi med vad som gäller i fråga om de Kungl. Maj:t underställda myndigheterna torde fullmäktige i riksbanken, utan att särskilt stadgande här-

om införes, få anses äga förordna, att resekostnadsersättning skall utgå för färd med eget motorfordon eller med flygplan även i fall, då förrättningsmannen icke enligt bestämmelsen i 4 § första stycket allmänna resereglementet eller 4 § tredje stycket utlandsresereglementet, är berättigad till ersättning härför. Författningsändringarna synes böra träda i kraft den 1 juni 1954, dock att ändringen av § 3 bör äga giltighet först från och med den 1 juli 1954.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande förslag, måtte godkännas i *Bilaga* intagna förslag till ändringar i bankoreglementet med den ändringen, att § 16 mom. 7 erhåller följande lydelse:

§ 16.

Mom. 7. Fullmäktige äger att för resa, som han för *fullgörande av fullmäktigeuppdraget eller eljest för riksbankens räkning* företager från hemorten eller ort, där han vistas för fullgörande av offentligt uppdrag, samt för återresa *åtnjuta resekostnadsersättning och, med det undantag som i andra stycket sägs, traktamente ävensom ersättning i övrigt enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet eller, när fråga är om utrikes resa, utlandsresereglementet, därvid fullmäktig skall hänföras till rese- och traktamentsklass I A.*

För beivrande av sammanträde i Stockholm med fullmäktige, direktionen eller industristyrelsen eller för annan förrättning eller annat uppdrag därstädes för riksbankens räkning skall traktamente icke utgå till deputeraden, och under tid, då riksdagen håller session, icke heller till annan fullmäktig, som är ledamot av riksdagen.

Vad i detta mom. sägs skall äga tillämpning jämväl å suppleant, vilken inkallats för deltagande i sammanträde *som ovan* avses eller eljest fullgör uppdrag för riksbanken.

Stockholm den 11 maj 1954.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, De Geer, Mogård, Boo, Wehtje, Eliasson och Strandler;

från a n d r a kammaren: herrar Severin i Stockholm, Dickson*, Persson i Norrby, Johansson i Kalmar*, Carlsson i Tibro, Malmborg i Stockholm* och Löfgren.

* Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga.

Förslag

till

**ändrad lydelse av § 3, § 16 mom. 7 samt §§ 17, 18 och 37
bankoreglementet.***Nuvarande lydelse.*

§ 3.

Riksbanken skall hava avdelningskontor å följande platser: Göteborg, Malmö, Falun, Gävle, Halmstad, Härnösand, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Mariestad, *Norrköping*, Nyköping, *Sundsvall*, Umeå, Uppsala, Visby, Vänersborg, Västerås, Växjö, Örebro, Östersund.

§ 16.

Mom. 7. Fullmäktig äger att för resa som han för *deltagande i sammanträde med fullmäktige eller direktionen* företager från hemorten eller ort, där han vistas för fullgörande av offentligt uppdrag, samt för återresa *ävensom vid resa inom riket för förrättning i riksbankens ärenden, åtnjuta resekostnadsersättning enligt reseklass I i allmänna resereglementet*. Äger fullmäktig i egenkap av ledamot av riksdagen rätt till fri resa å järnväg, skall vid ersättningens beräkning avdrag ske med belopp, varmed resekostnaden till följd härav minskas.

Fullmäktig, som är bosatt utom Stockholm, äger därjämte, då riksdagen ej håller session, uppbara traktamentsersättning enligt traktamentsklass A i nämnda reglemente under tid, som han för fullgörande av fullmäktigeuppdraget behöver vistas i Stockholm. Vad nu sagts skall icke äga tillämpning å deputeraden.

Traktamentsersättning, som i föregående stycke sägs, skall jämväl utgå till fullmäktig vid resa inom riket för

Föreslagen lydelse.

§ 3.

Riksbanken skall hava avdelningskontor å följande platser: Göteborg, Malmö, Falun, Gävle, Halmstad, Härnösand, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Mariestad, Nyköping, Umeå, Uppsala, Visby, Vänersborg, Västerås, Växjö, Örebro, Östersund.

§ 16.

Mom. 7. Fullmäktig äger att för resa, som han för *fullgörande av fullmäktiguppdraget eller eljest för riksbankens räkning* företager från hemorten eller ort, där han vistas för fullgörande av offentligt uppdrag, samt för återresa *åtnjuta resekostnadsersättning och, med det undantag som i andra stycket sägs, traktamente ävensom ersättning i övrigt enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet eller, när fråga är om utrikes resa, utlandsresereglementet, därvid fullmäktig skall hänföras till rese- och traktamentsklass I A. Fullmäktig är dock berättigad till ersättning för resa med flygplan eller med egen bil även om detta ej följer av bestämmelserna i dessa reglementen.*

För beivrande av sammanträde i Stockholm med fullmäktige, direktionen eller industristyrelsen eller för annan förrättning eller annat uppdrag därstädes för riksbankens räkning skall traktamente icke utgå till deputeraden, och under tid, då riksdagen håller session, icke heller

Nuvarande lydelse.

förrättning i riksbankens ärenden. Vid resa utom riket utgår resekostnads- och traktamentsersättning enligt grunder, som fullmäktige bestäm- ma.

Vad ovan i detta mom. sägs skall äga tillämpning jämväl å suppleant, vilken inkallats för deltagande i sammanträde med fullmäktige eller direktionen eller eljest fullgör uppdrag för riksbanken.

§ 17.

Mom. 1. Fullmäktige äga — — — i övrigt.

Direktionen skall — — — skall deltaga.

Fullmäktiges andra — — — av fullmäktige.

Riksbankschefen, eller — — — av ordföranden.

Vid direktionsammansammanträde — — — det yrkar.

Lån från avbetalningslånefonden till eller med borgen av tjänsteman i riksbanken eller styrelseledamot vid avdelningskontor må beviljas endast av fullmäktige.

Mom. 2. Fullmäktige äga — — — vara fullmäktig.

Ledamot av — — — till fullmäktige.

Ärenden, som — — — därtill utser.

Till industristyrelsens ordförande utgår särskilt arvode av 3 000 kronor för år. Annan ledamot, vilken icke är tjänsteman i riksbanken, må av fullmäktige tillerkännas arvode av högst 2 500 kronor för år jämte resekostnadsersättning enligt reseklass I allmänna resereglementet.

Fullmäktige äga — — — i riksbanken.

§ 18.

Mom. 1. För behandling av allmänna ärenden sammanträdade fullmäktige en gång i varje vecka eller oftare, om ärendenas beskaffenhet och oavbrutna gång sådant fordra, och skola — — — beslutet ense.

Föreslagen lydelse.

till annan fullmäktig, som är ledamot av riksdagen.

Vad i detta mom. sägs skall äga tillämpning jämväl å suppleant, vilken inkallats för deltagande i sammanträde som ovan avses eller eljest fullgör uppdrag för riksbanken.

§ 17.

Mom. 1. Fullmäktige äga — — — i övrigt.

Direktionen skall — — — skall deltaga.

Fullmäktiges andra — — — av fullmäktige.

Riksbankschefen, eller — — — av ordföranden.

Vid direktionsammansammanträde — — — det yrkar.

Mom. 2. Fullmäktige äga — — — vara fullmäktig.

Ledamot av — — — till fullmäktige.

Ärenden, som — — — därtill utser.

Till industristyrelsens ordförande utgår särskilt arvode av 3 000 kronor för år. Annan ledamot, vilken icke är tjänsteman i riksbanken, må av fullmäktige tillerkännas arvode av högst 2 500 kronor för år. *Till sådan ledamot utgår därjämte vid resa i riksbankens ärenden resekostnadsersättning och traktamente enligt vad som gäller för bankdirektör.*

Fullmäktige äga — — — i riksbanken.

§ 18.

Mom. 1. För behandling av allmänna ärenden sammanträdade fullmäktige en gång varannan vecka eller oftare, om ärendenas beskaffenhet och oavbrutna gång sådant fordra, och skola — — — beslutet ense.

§ 37.

Fullmäktige äga uppdraga åt direktionen, industristyrelsen, styrelse vid avdelningskontor samt direktören vid sedeltryckeriet eller pappersbruket att besluta om tjänstledighet för dem underordnad personal ävensom för att förordna om uppehållande av ledigbliven tjänst.

§ 37.

Fullmäktige äga uppdraga åt direktionen, industristyrelsen, styrelse vid avdelningskontor, *bankdirektör eller avdelningschef vid huvudkontoret* samt direktören vid sedeltryckeriet eller pappersbruket att besluta om tjänstledighet för dem underordnad personal ävensom att förordna om uppehållande av ledigbliven tjänst.